

Archeologienota

Steenokkerzeel - Mulslaan

Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

Bornem
2021

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2021/12.807/165

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	6
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	6
2.3.2	Beschrijving geplande werken	7
2.3.3	Werkwijze	9
2.4	Assessmentrapport	9
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	9
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	15
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	19
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	21
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	22
3	Samenvatting	23
4	Bibliografie	24
4.1	Publicaties	24
4.2	Websites	24
5	Bijlagen	25
5.1	Archeologische periodes	25

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

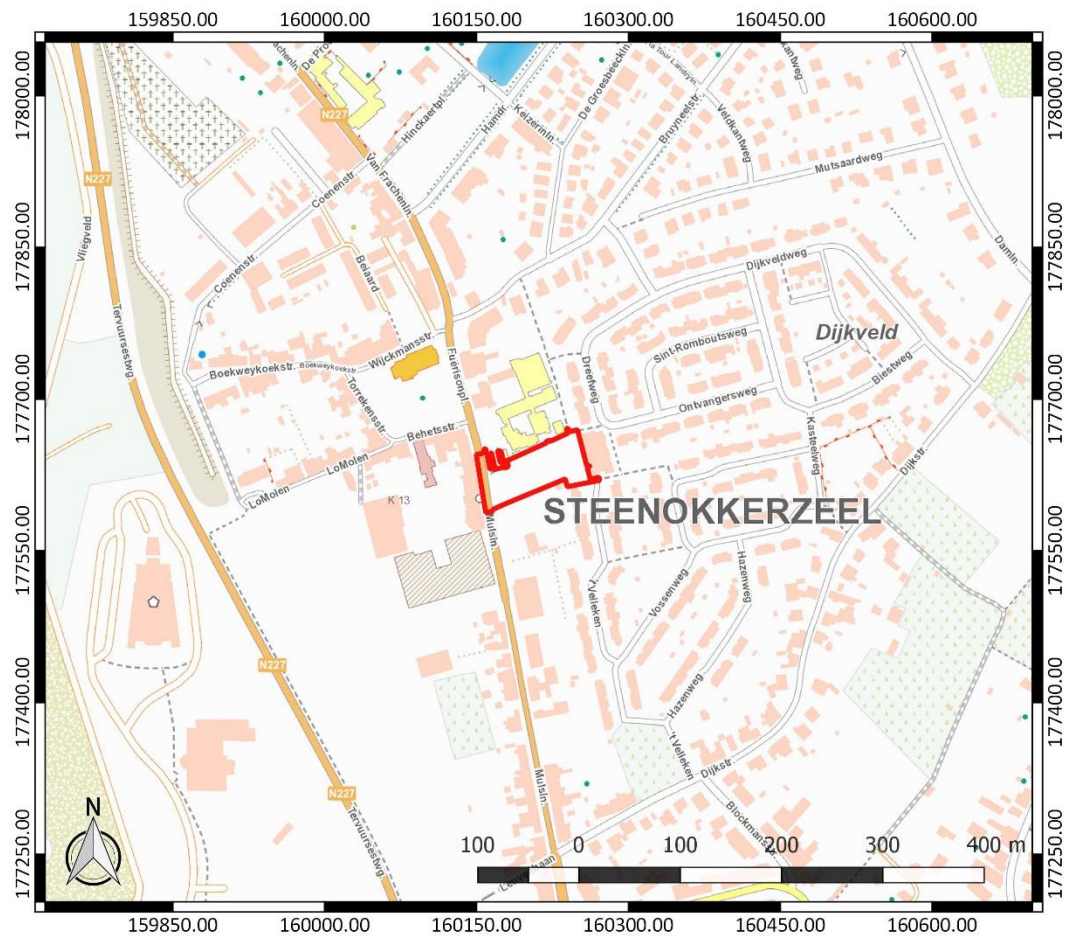
¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

Kadastrale percelen: Steenokkerzeel, Afdeling 1, sectie E, nummers, 267E2, 317W, 317X, 318C, 321D, 329G, 331P

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 4712 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 06/10/2021 – 11/10/2021

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, historische bebouwing

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksoopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de aanleg van een nieuwe parking voorzien. De verhardingen zullen bestaan uit kleiklinkers, halfverharding en waterdoorlatende verharding. Voor de rest wordt het terrein ingericht met bomen, beplanting en gras. In het noorden wordt een wadi aangelegd. De werken die verbonden zijn aan de inrichting van het terrein zijn overwegend beperkt in diepte. Ze zijn hoofdzakelijk ca. 30 tot 60 cm diep. Ter hoogte van de aanplanting van bomen is plaatselijk een grotere verstoringsdiepte aan de orde. Die bedraagt hier ca. 1 m. Aansluitend op de wadi worden ook diepere verstoringen gepland ter hoogte van kabels die aangelegd worden in functie van laadpalen voor elektrische voertuigen. Er worden geen andere nutsvoorzieningen gepland.

Naast de aanleg van een nieuwe parking wordt ook de heraanleg van een deel wegnis voorzien, dat ten westen aansluit op de nieuwe parking. Het omvat de vernieuwing van het huidige wegdek. De werken ter hoogte van de bestaande weginfrastructuur zullen een verstoringsdiepte kennen van ca. 60 cm. Er worden geen werken aan de riolering of nutsvoorzieningen gepland.

De geplande werken blijven daarmee grotendeels binnen de verstoringsdiepte van de huidige parking en wegnis.

Figuur 3: Ontwerpplan

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaat (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) en de Atlas der Buurtwegen (1841) worden drie momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

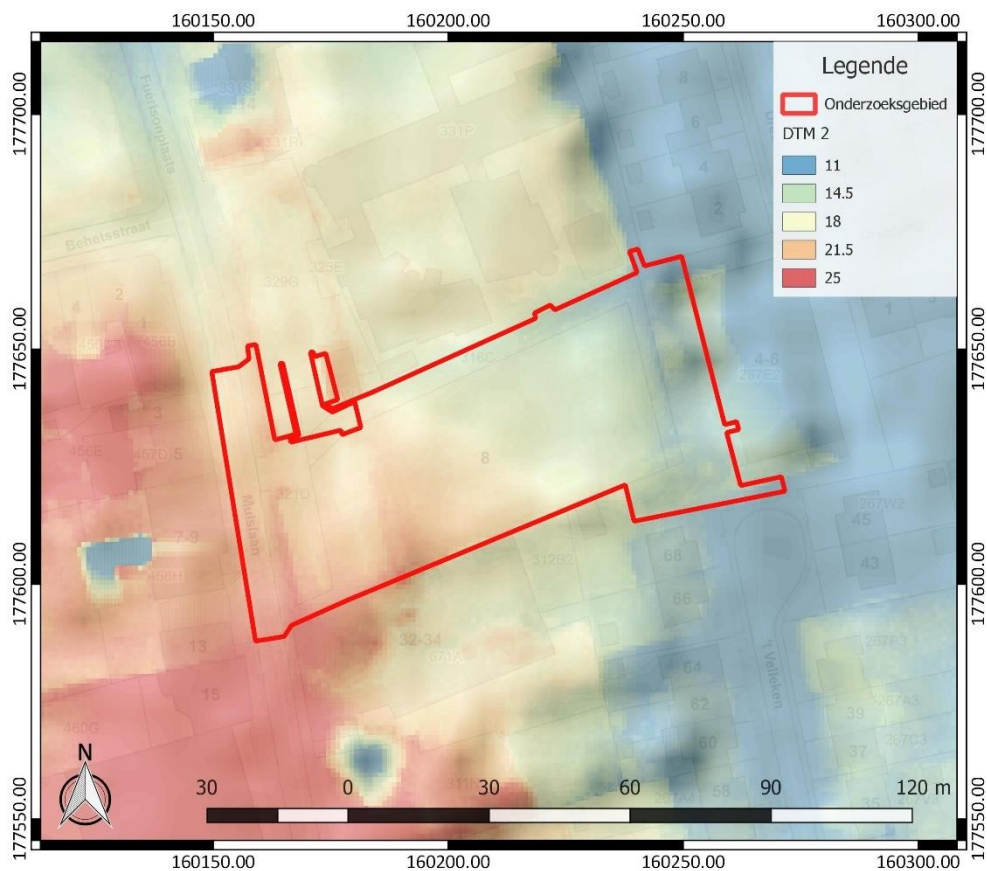
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

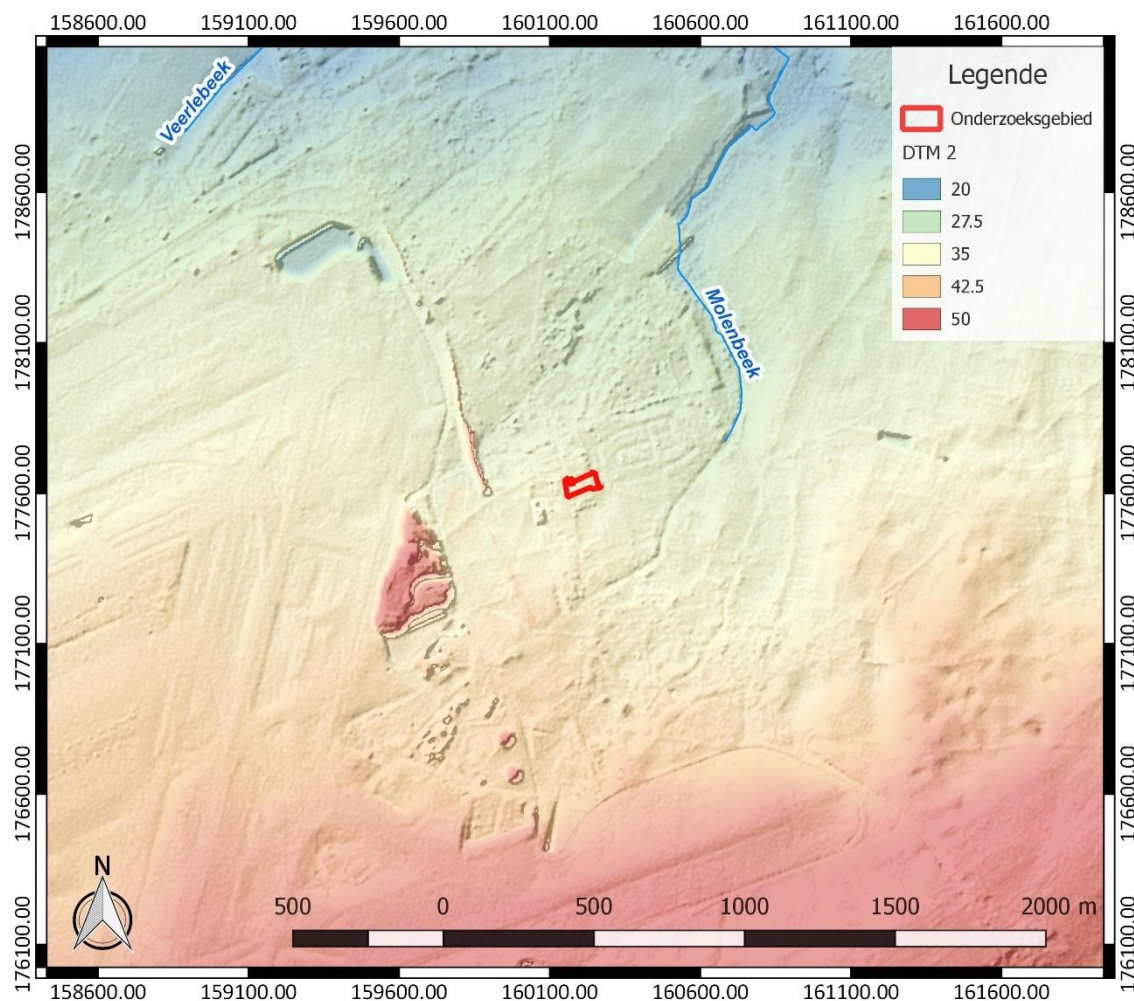
Het onderzoeksgebied is gelegen in het centrum van Steenokkerzeel (Figuur 4). In het westen van het onderzoeksgebied bevindt zich een deel van de Mulslaan. Op korte afstand ten zuidoosten ligt 't Velleken en even ten oosten van het onderzoeksgebied vinden we de Dreefweg. Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden. Hydrografisch behoort het tot het Dijlebekken. Op enige afstand ten noordoosten stroomt de Molenbeek. Op grotere afstand ten noordwesten van het terrein bevindt zich de Veerlebeek.

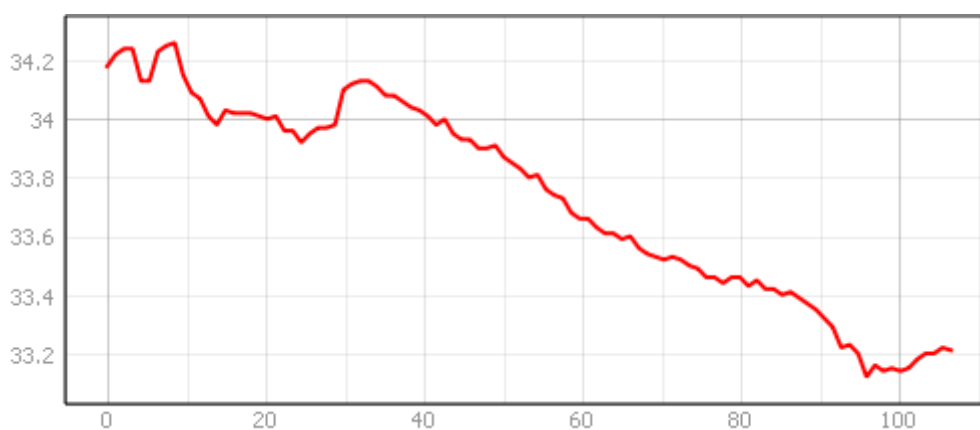
Figuur 4: Luchtfoto van 2020 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 5: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

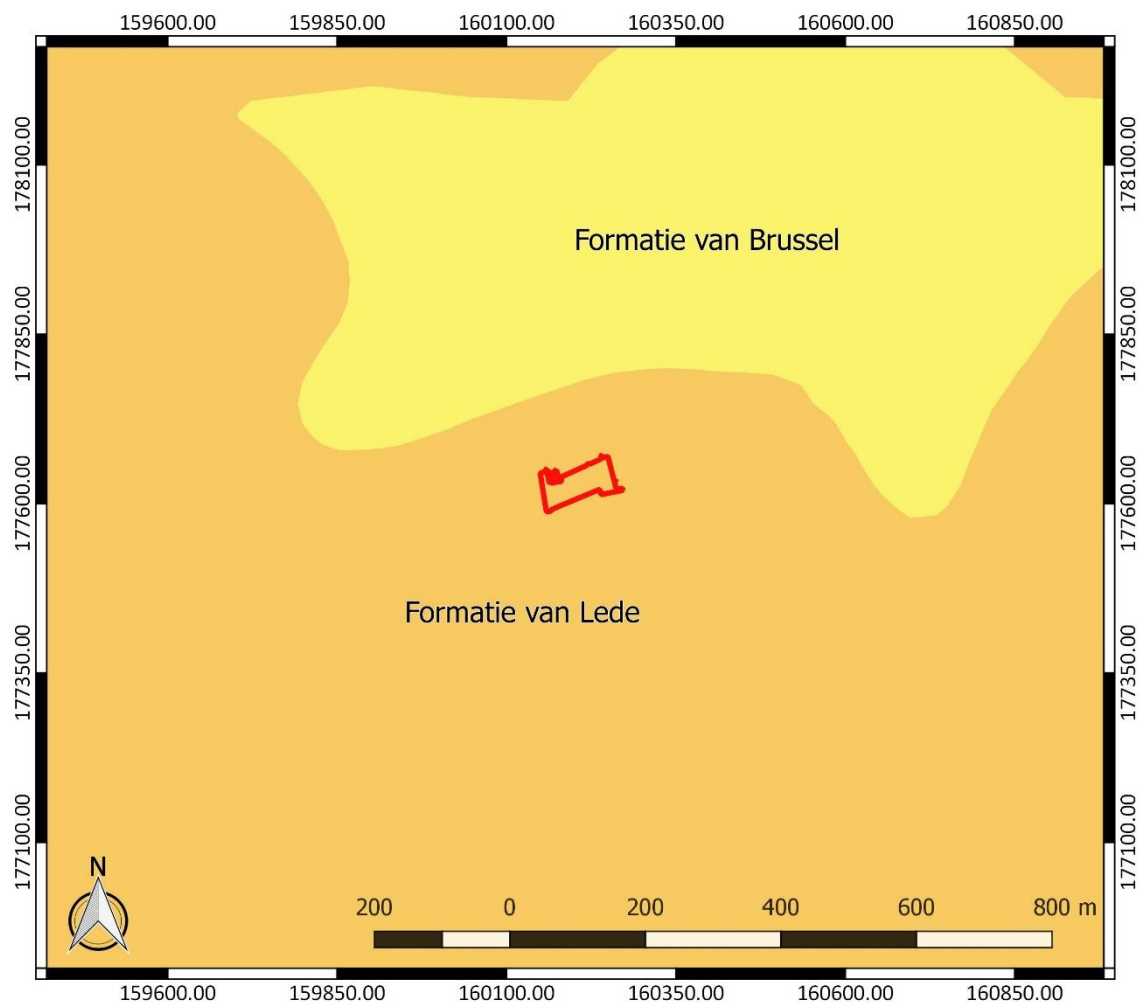
Figuur 6: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 7: Hoogteverloop van westzuidwest naar oostnoordoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Geomorfologisch behoort Steenokkerzeel tot de alluviale vlakte van de Zenne. Deze valleigronden liggen op een gemiddelde hoogte van 6 m TAW. In de streek evolueert de topografie van een vlak reliëf in het noorden naar een sterk golvend tot heuvelachtig landschap in het zuiden, waar ten westen van de Zenne hoogtes tot 75 m bereikt worden. Ten oosten van de Zenne, waar het

onderzoeksgebied gelegen is, loopt de hoogte zuidwaarts slechts op tot 29 à 32 m.³ Het onderzoeksgebied kent een hoogte van 33,12 tot 34,26 m TAW en is daarmee erg vlak (Figuur 7).

Figuur 8: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

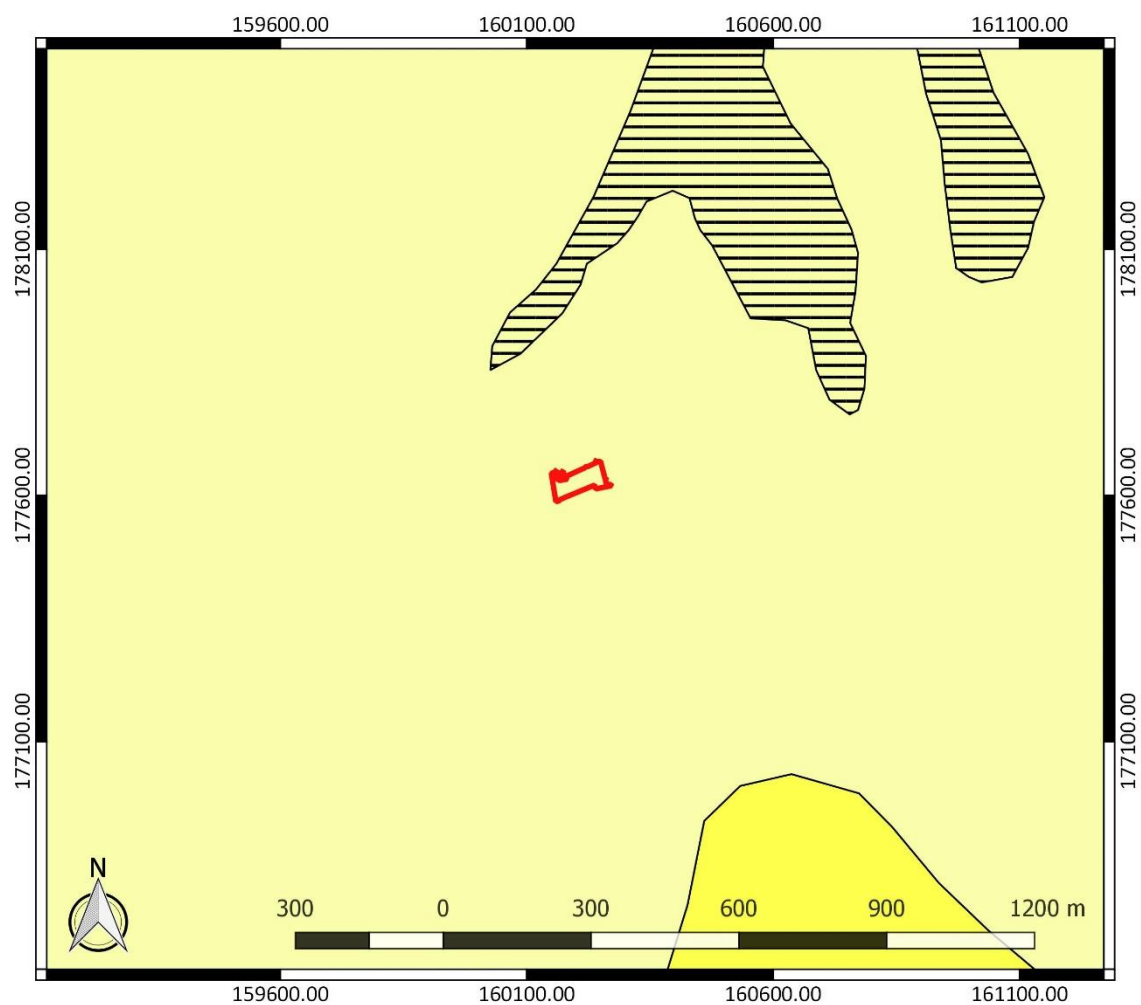
De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 8) bestaat uit de Formatie van Lede. Die bestaat uit lichtgrijs fijn zand dat soms kalksteenbanken bevat en dat kalkhouden, fossielhoudend (*Nummulites variolarius*) en soms glaconiethoudend is. Verder bevat het basisgrind. Ten noorden van het onderzoeksgebied vinden we de Formatie van Brussel. Dit wordt gekenmerkt door bleekgrijs, fijn zand dat kalk- en soms fossielhoudend is en bovendien kiezel- en kalkzandsteenbanken bevat.⁴

De quartairgeologische kaart (Figuur 9) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair.⁵

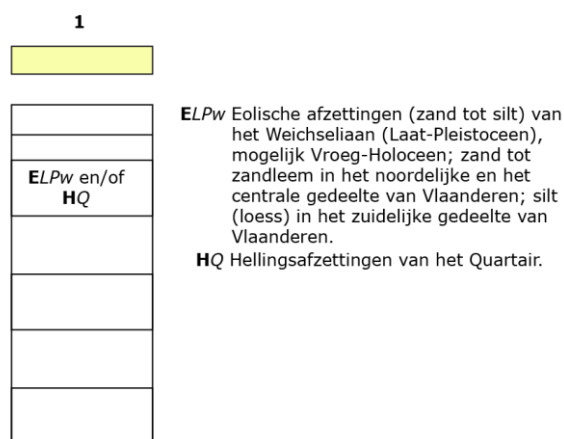
³ Bogemans 1996, 3-4

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

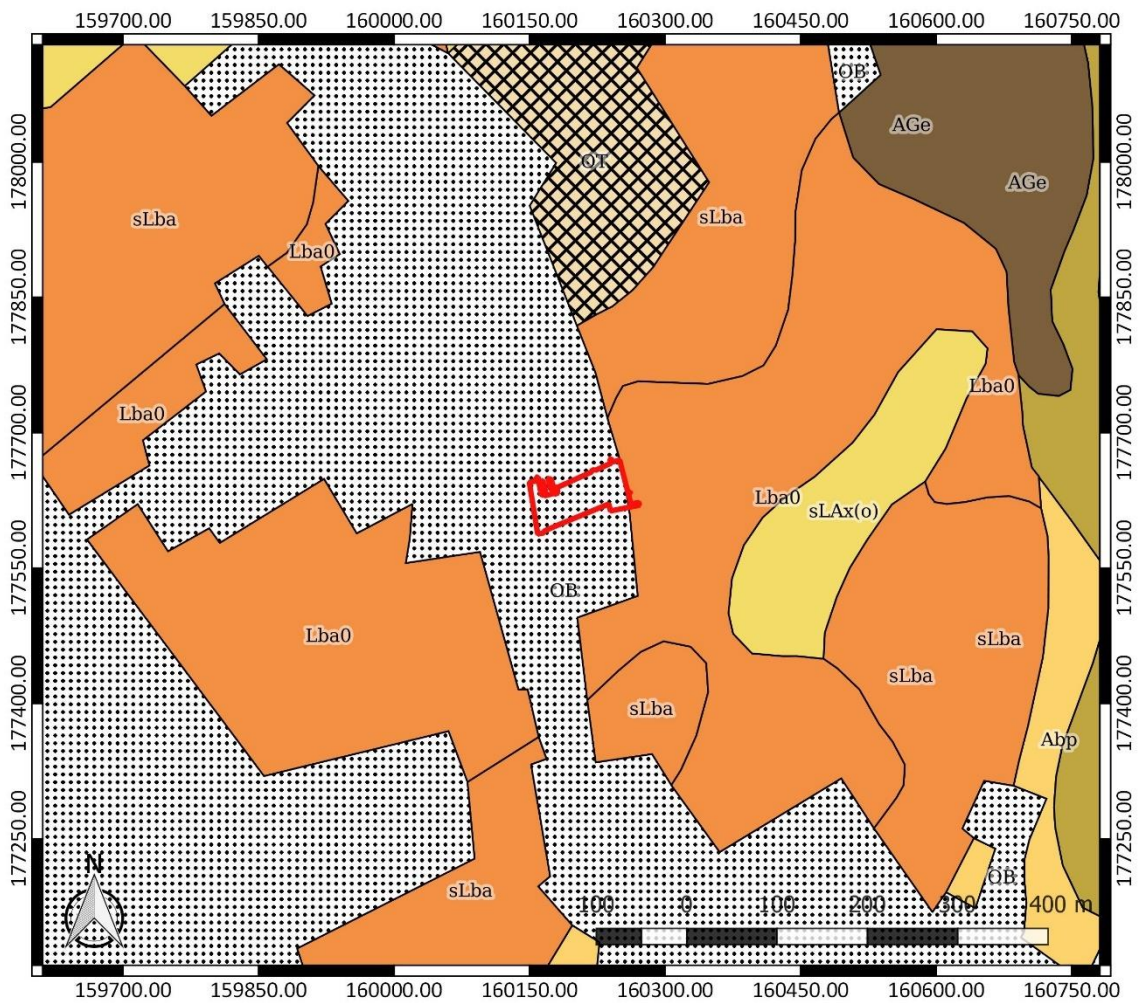

Figuur 9: Quartairegeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

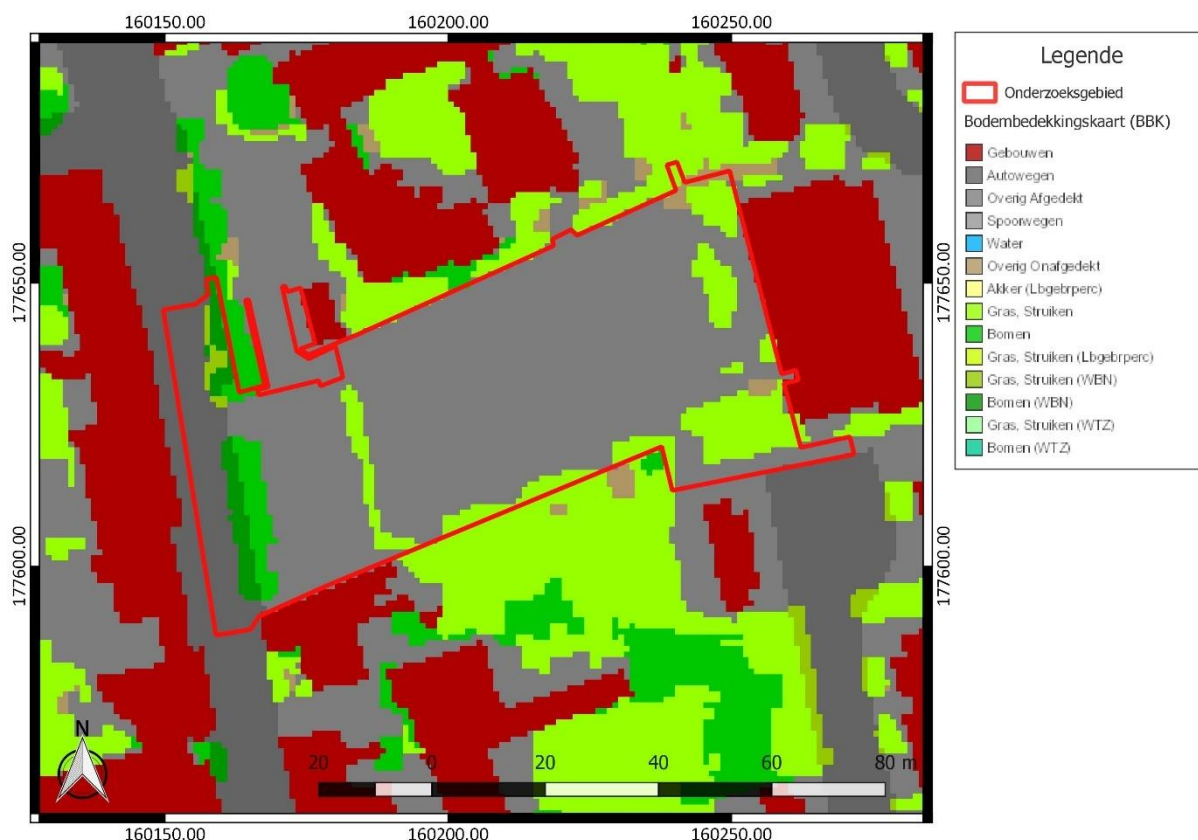
Figuur 10: Legende bij de quartairegeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 11) situeert het onderzoeksgebied ter hoogte van bebouwde gronden (OB). Het wordt omgeven door een droge zandleembodem met textuur B horizont en met een dikke A horizont (Lba0). Op korte afstand ten noorden en ten zuiden wordt een droge zandleembodem met textuur B horizont en zand op geringe diepte (ondieper dan 75 cm) gesitueerd (sLba).

Figuur 11: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskarta hoofdzakelijk autowegen te bemerken, evenals in beperkte mate gras, struiken en bomen. (Figuur 12). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 4).

Figuur 12: Bodemgebruikskarta met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Het ontstaan van Steenokkerzeel en diens deelgemeenten Melsbroek en Perk gaat terug tot minstens de volle middeleeuwen.⁶ Het Kasteel van Ham in Steenokkerzeel werd min of meer in zijn huidige gedaante opgericht op het einde van de 15de en het begin van de 16de eeuw. Deze waterburcht verving een versterkte nederzetting die vermoedelijk meer naar het zuidwesten was gelegen. Doorheen de eeuwen zouden nog aanpassingen aan het bouwwerk doorgevoerd worden.⁷

⁶ Gemeente Steenokkerzeel 2021: Patrimonium [online] <https://www.steenokkerzeel.be/thema/detail/2909/patrimonium> (Geraadpleegd op 08/02/2021)

⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2021: Kasteel van Ham [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41321> (Geraadpleegd op 07/10/2021)

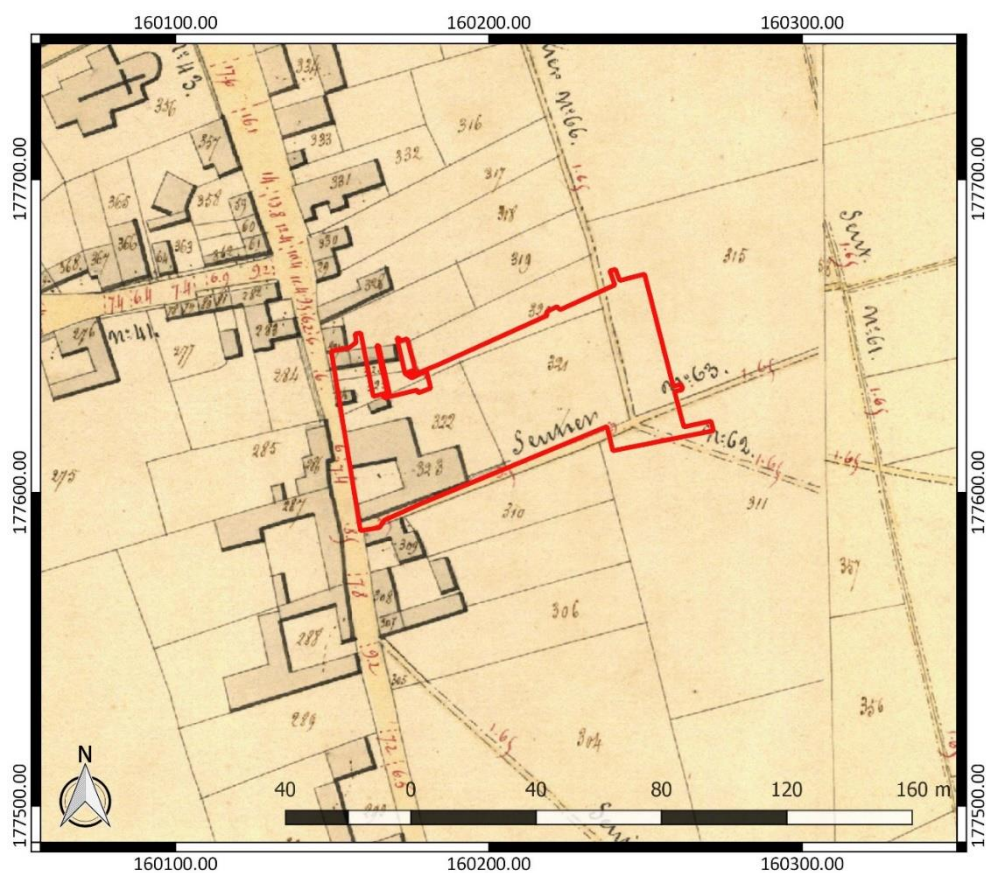
Figuur 13: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), is te zien dat het onderzoeksgebied in het centrum van Steenokkerzeel gelegen is (Figuur 13), op korte afstand tot de kerk. Het onderzoeksgebied moet op de kaart iets meer naar het oosten toe gesitueerd worden, zodat het westen van het onderzoeksgebied samenvalt met de aangegeven weg. De afwijking is het gevolg van beperkte fout bij het georefereren van de kaart. We kunnen concluderen dat zich in het westen van het onderzoeksgebied reeds een historisch weg bevond. Aangrenzend aan de weg is bebouwing aangegeven. Het oosten van het onderzoeksgebied lijkt in gebruik als akkerland.

De Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), geeft een gelijkaardige situatie weer (Figuur 14). In het westen van het onderzoeksgebied is opnieuw een historische weg te bemerken. Voor het overige zien we bebouwing en tuinen op het terrein.

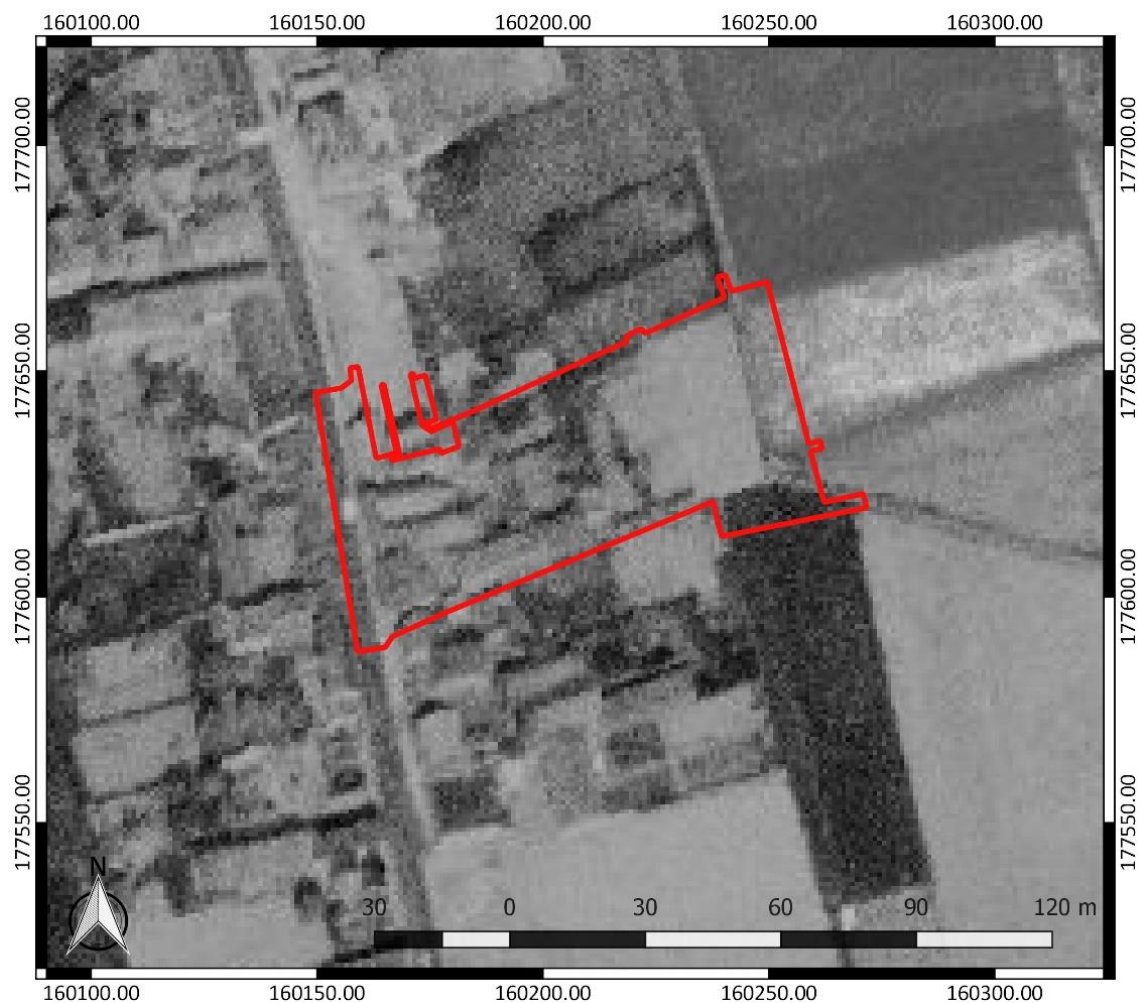
Figuur 14: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 15: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is nog steeds bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. De bebouwing situeert zich in het westen van het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het oosten terrein nog steeds in gebruik als tuin (Figuur 15). De kaart geeft in het oosten ook nog twee veldwegen weer.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 16) toont dat het westen van het terrein nog steeds bebouwd is. Verder zien we in het oosten de veldwegen die we ook konden bemerken op de Atlas der Buurtwegen. Op een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 17) is de bebouwing op het terrein verdwenen. Binnen het volledige onderzoeksgebied komt nu verharding voor. Wellicht had het terrein op dat moment ook al een functie als parking, zoals dat vandaag de dag ook het geval is. Het beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 4).

Figuur 16: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 17: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 18). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

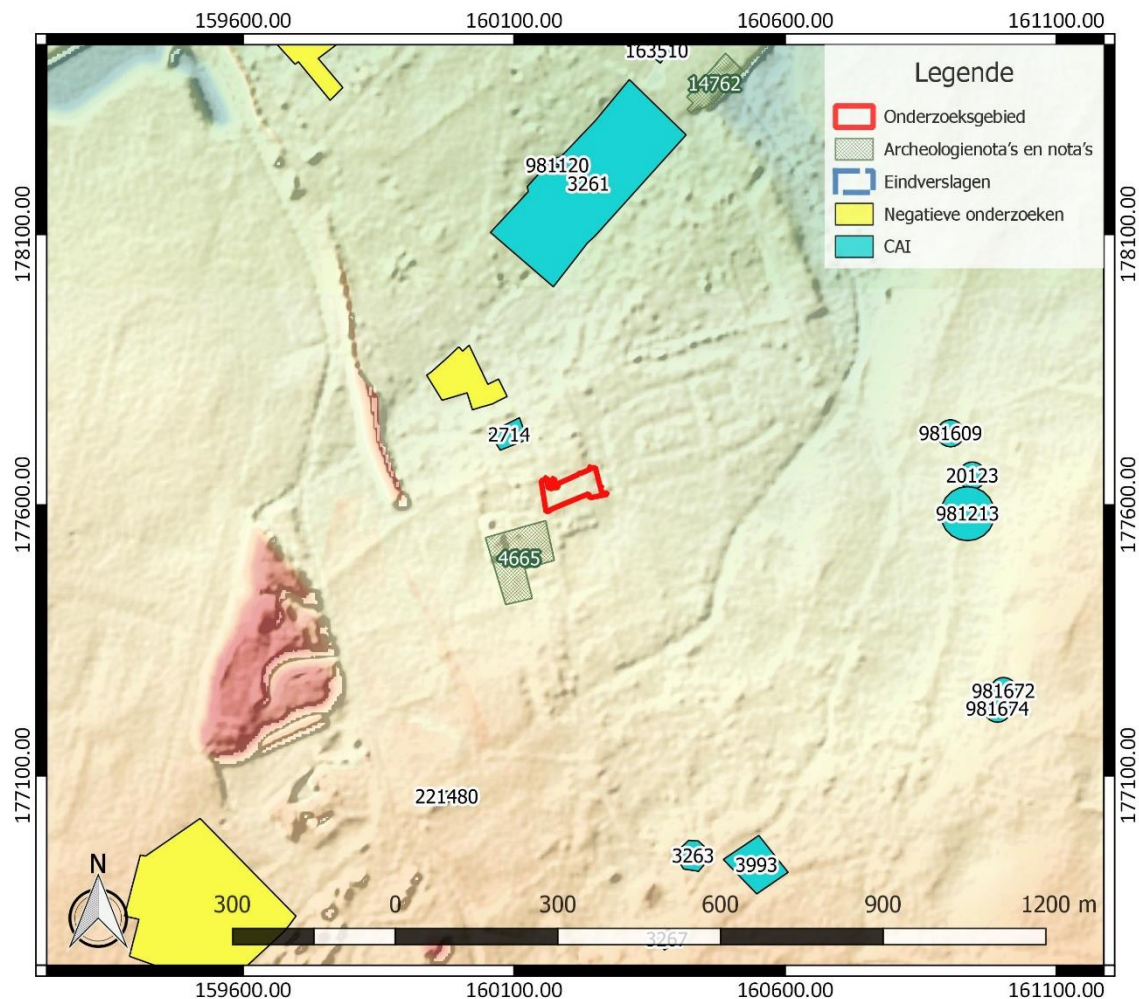
Op korte afstand ten noordwesten is CAI ID 2714 aangegeven. Het betreft de parochiekerk Sint-Rumoldus. Tussen de 10de en de 15de eeuw stond er een Romaans kerkgebouw. De huidige kerk is een neogotisch gebouw dat dateert uit 1860.⁸

Verder ten noorden bevindt zich CAI ID 3261. Het geeft de locatie van het Kasteel van Ham weer. Men vermoedt dat het hof dateert uit de Frankische periode.⁹ Het huidige gebouw is een waterslot, dat opgetrokken werd door Philippe Hinckaert tussen 1490 en 1505 als vervanging van een vroegere burcht die vermoedelijk meer zuidwestwaarts gelegen was.¹⁰

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Rumoldus [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2714> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kasteel van Ham [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/3261> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kasteel van Ham [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41321> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

Figuur 18: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied
(<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Ten oosten bevonden zich enkele vondsten uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd (CAI ID 981609). Het gaat om vaatwerk, versieringsonderdelen van voorwerpen, munten, wapens en munitie.¹¹ Andere vondsten omvatten diverse metaalvondsten, waaronder een kop van een nagel, munten, een stuk lood, een schroef, een gesp, een hartje met kruis, een koperen draad, een musketkogel en een schrapnell bal (CAI ID 981213). De dateerbare vondsten worden in de nieuwe tijd geplaatst.¹² Uit de Romeinse tijd dateert de vondst van een fibula (CAI ID 20123).¹³ Ook verder ten zuidoosten werden een munt, een gesp en musketkogels uit de nieuwe tot de nieuwste tijd gevonden (CAI ID 981672 en CAI ID 981674).¹⁴

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Achter de Hovenstraat IV [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981609> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Achter de Hovenstraat I [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981213> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Achter de Hovenstraat [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/20123> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

¹⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Achter de Hovenstraat V [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981672> (Geraadpleegd op 10-10-2021) en Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Achter de Hovenstraat VI [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981674> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

Ten zuiden bevindt zich de locatie van een motte met burchttorens uit de late middeleeuwen, die zichtbaar is op de Ferrariskaart (CAI ID 3993).¹⁵ Daar vlakbij bevindt zich de parochiekerk Sint-Catharina (CAI ID 3263). Die zou rond 1000 na Chr. gebouwd zijn.¹⁶ Ten zuidwesten vermelden we nog een kapel die we kennen van een 18de-eeuwse kaart (CAI ID 221480).¹⁷

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving bieden geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties. Daarom lichten we ze hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek komen we tot het besluit dat het terrein archeologisch potentieel kent. Historische kaarten waarover we beschikken vanaf de 18de eeuw, tonen reeds bebouwing in het westen van het onderzoeksgebied. Dit is niet vreemd, gezien het terrein gelegen is in de historische dorpskern van Steenokkerzeel. In de omgeving zijn verschillende relevante archeologische resten gekend uit de volle en de late middeleeuwen en ook uit de nieuwe tijd. Gekende vondsten uit andere periodes zijn beperkter en dateren uit de Romeinse tijd en de nieuwste tijd.

Van historische kaarten en luchtfoto's weten we dat het terrein lange tijd bebouwd bleef, tot de bebouwing gesloopt werd in het laatste kwart van de 20ste eeuw. Sindsdien is het terrein in gebruik als parking, zoals dat vandaag de dag nog steeds het geval is.

Gekende archeologische waarden uit de steentijd zijn in de omgeving van het terrein niet gekend. De historische bebouwing die op het terrein aanwezig was en de inrichting van een parking op het terrein maken dat we verwachten dat de lagen waarin een goed bewaarde steentijd artefactensite kan voorkomen, geroerd zijn.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de aanleg van een nieuwe parking met bijhorende omgevingsaanleg en de vernieuwing van de bestaande wegenis. De geplande werken blijven grotendeels binnen de verstoringsdiepte van de bestaande parking en wegenis. Enkel in het noorden van het onderzoeksgebied, waar kabels aangelegd worden in functie van laadpalen voor elektrische voertuigen en ter hoogte van plantkuilen voor bomen, zullen de geplande werken een bijkomende verstoring van het bodemarchief

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Motte [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/3993> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Catharina [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/3263> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

¹⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kapel [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221480> (Geraadpleegd op 10-10-2021)

veroorzaken. Dit doet besluiten dat het bodemarchief slechts in beperkte mate bedreigd wordt door de geplande werken.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Er is voornamelijk een hoge verwachting naar de aanwezigheid van historische bebouwing op het terrein. Verder wordt op basis van gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van resten uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen op het terrein. Omwille van het ontbreken van resten uit de steentijd in de omgeving en verschillende bodemingepen die in de nieuwe en de nieuwste tijd op het terrein hebben plaatsgevonden, achten we het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite op het terrein slechts laag.

De geplande werken op het terrein betekenen echter slechts een beperkte bijkomende bedreiging van het bodemarchief, aangezien de geplande werken grotendeels binnen de verstoringsdiepte van de bestaande parking en wegenis blijven. Diepere uitgravingen zijn slechts plaatselijk, zoals ter hoogte van een kabel voor de aanleg van laadpalen of ter hoogte van plantkuilen voor bomen. Gezien de beperkte bijkomende negatieve impact die de geplande werken op het bodemarchief zullen hebben, worden daarom in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

3 Samenvatting

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Er is voornamelijk een hoge verwachting naar de aanwezigheid van historische bebouwing op het terrein. Verder wordt op basis van gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied rekening gehouden met de mogelijke aanwezigheid van resten uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen op het terrein. Omwille van het ontbreken van resten uit de steentijd in de omgeving en verschillende bodemingepen die in de nieuwe en de nieuwste tijd op het terrein hebben plaatsgevonden, achten we het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite op het terrein slechts laag.

De geplande werken op het terrein betekenen echter slechts een beperkte bijkomende bedreiging van het bodemarchief, aangezien de geplande werken grotendeels binnen de verstoringsdiepte van de bestaande parking en wegenis blijven. Diepere uitgravingen zijn slechts plaatselijk, zoals ter hoogte van een kabel voor de aanleg van laadpalen of ter hoogte van plantkuilen voor bomen. Gezien de beperkte bijkomende negatieve impact die de geplande werken op het bodemarchief zullen hebben, worden daarom in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Bogemans, F., 1996: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 23 Mechelen*, Brussel.

4.2 Websites

Cartesius (2021)

<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2021)

<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2021)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2021)

<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2021)

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2021)

<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

